

поведение, копнеж и отговорности свободата постоянно озонира климата на стихотворните сезони у поета. Свободата обуславя архитектуриката на произведенията, за да се отрази върху избора на темите и проблемите, на героите и техните борби. Свободата повлиява върху обединяването на впечатленията и мисловните конструкти. Тя диктува стиловите особености и строежа на стихотворенията като разгърната метафора (а не като символно построение или алегория, не и като текст, който се конфронтира с подтекстовата основа). Свободата дава простор за думите и лексикалните съединения, откроява връзките между нещата и словесните им еквиваленти, драматизма като напрежение, протест, патос и пределна конфликтност.

Естествено, пътят на модерната поезия на XX в. не е еднопосочен. През съвременния период от историята световната поезия (и българската в голяма степен) прави пробиви в нови сфери на вътрешния личностен свят, тя разкрива непознати области на психологията, което дава предимства на аналитичния подход. Прониква в зони на подсъзнателното битие, дава примери за дълбочинен анализ на кризисните състояния на индивида, завладява ни с интровертния си поглед към човека. Нарастват безрадостните констатации, увлеченията по езотеричното и непознатото, дискусиите за смъртта като самореализация и свобода, а не толкова като удостоверяване на инстинкта за живот и възкресение. По нов начин се съчетават случайните наблюдения с архитиповете на човешкото съществуване. За първи път толкова детайлно се разкриват обективните дадености, както и тяхната, стигаща до абстракции символизация. Постигат се същностни промени в езика на поезията като общуване, съобщаване на информация и диалог с високообразования читател. Върху тази основа се появиха редица големи творци на модерната поезия.

В това отношение Вапцаров, който съумява да постигне синтез между обективното и субективното значение на лириката, е новатор в създаването на поетичен език, който съединява мощното дихание и ритъм на променящия се живот със значимите идеи и трагичните ситуации на епохата. Той споява напрегнатото изображение на личността и обществото с патос, който при него е пределно искрен, емоционален и непреднамерен. Съкращава разстоянието между социална драма и екзистенция. Думите и изразите в стихотворенията на Вапцаров не са подложени на екстремни деформации. Напротив, те са изковани във всекидневие, но като „на мига“ сътворявани, а не като готови автоматизирани дадености, пред очите ни се извършва тяхното ново функциониране като литературен текст. Формата при Вапцаров е динамична, ненадейните аналогии и смелите асоциации не въздействат като парадокси, а без насилие осигуряват обективна жизнена